

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” **XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL**

BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINING KREATIV FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISHDA SUN’IY INTELLEKTNING O‘RNI

Suvanova Muhabbat Qahramonovna

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishi 3-bosqich talabasi

Ilmiy rahbar: Javohir Zokirov G‘aybulla o‘g‘li

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti o‘qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishda sun‘iy intellekt texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida AI vositalarining o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal etishi hamda ijodiy yondashuvini shakllantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, sun‘iy intellektdan foydalanishning metodik asoslari, innovatsion yondashuvlari va amaliy natijalari tahlil qilinib, ta‘lim jarayonida uchraydigan muammolar hamda ularning samarali yechimlari bo‘yicha ilmiy xulosalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: sun‘iy intellekt, kreativ fikrlash, boshlang‘ich ta‘lim, innovatsion texnologiya, raqamli pedagogika, interfaol metod, ijodkorlik, kompetensiya.

Kirish. Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar jadallik bilan rivojlanayotgan davrda ta‘lim tizimini zamonaviy innovatsion vositalar asosida tashkil etish dolzarb masalalardan biriga aylandi. Ayniqsa, boshlang‘ich ta‘lim bosqichida o‘quvchilarning kreativ fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish zamonaviy pedagogikaning muhim vazifalaridan biri sifatida e‘tirof etilmoqda. Chunki kreativ fikrlash bolaning mustaqil qaror qabul qilishi, muammoli vaziyatlarga noodatiy yondashuvi hamda yangi g‘oyalarni ilgari surishida muhim omil hisoblanadi.

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda an‘anaviy metodlar bilan bir qatorda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish katta ahamiyat kasb etadi. Xususan, sun‘iy intellekt texnologiyalari o‘quvchilarning individual qobiliyatlarini aniqlash, ularning bilim darajasiga mos topshiriqlarni shakllantirish va ijodiy faoliyatini rag‘batlantirish imkoniyatiga ega.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Sun’iy intellekt vositalari orqali o‘quvchilar interaktiv muhitda mustaqil ishlash, yangi bilimlarni izlash va muammolarga kreativ yondashishni o‘rganadilar.

Hozirgi kunda ta’lim tizimida ChatGPT, adaptiv o‘quv platformalari, virtual laboratoriyalar hamda aqlli ta’lim dasturlari keng qo‘llanilmoqda. Mazkur texnologiyalar dars jarayonining samaradorligini oshirish bilan birga, o‘quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirishda ham muhim vosita bo‘lib xizmat qilmoqda. Sun’iy intellekt yordamida yaratilgan topshiriqlar o‘quvchilarni erkin fikrlashga, yangi g‘oyalarni ilgari surishga hamda muammolarni turli usullar orqali hal etishga undaydi.

Boshlang‘ich ta’lim yoshidagi bolalarda kreativ fikrlashni rivojlantirish pedagogik va psixologik jihatdan alohida ahamiyatga ega. Chunki aynan ushbu davrda bolaning tafakkuri, tasavvuri va ijodiy faoliyati faol shakllanadi. Shu sababli ta’lim jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo‘llash orqali o‘quvchilarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish zarur hisoblanadi.

Sun’iy intellekt texnologiyalarining afzalliklaridan biri shundaki, ular o‘quvchilarning bilim darajasini tahlil qilib, individual yondashuv asosida ta’lim berish imkonini yaratadi. Bu esa o‘quvchilarning o‘z qiziqishlari asosida ishlashiga, mustaqil fikrlashiga va ijodiy yondashuvini rivojlantirishiga yordam beradi. Shuningdek, AI vositalari o‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlab, ta’lim jarayonini qiziqarli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Biroq sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasining yetarli emasligi, metodik ta’minotning kamligi, texnik imkoniyatlarning cheklanganligi hamda o‘quvchilarda texnologik bog‘liqlikning yuzaga kelishi kabi holatlar ta’lim samaradorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu bois AI vositalaridan foydalanishda pedagogik nazorat va metodik yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishda sun’iy intellektning pedagogik imkoniyatlarini tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash hamda ularning samarali yechimlarini ishlab chiqishdan iborat.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Boshlang‘ich ta’limda kreativ fikrlashni rivojlantirish masalasi ko‘plab pedagog va psixolog olimlar tomonidan o‘rganilgan. Tadqiqotlarda kreativlikni shakllantirishning pedagogik asoslari, interfaol metodlar hamda innovatsion texnologiyalarning ahamiyati keng yoritilgan.

O‘zbek pedagog olimlari O‘. Tolipov va M. Usmonboyeva pedagogik texnologiyalar ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy faolligini oshirishini ta’kidlaydilar. Ularning fikricha, interfaol metodlardan foydalanish o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi va kreativ yondashuvini rivojlantirishga xizmat qiladi.

R. Ishmuhamedovning ilmiy ishlarida innovatsion texnologiyalarning boshlang‘ich ta’limdagi o‘rni alohida tahlil qilingan. Olimning ta’kidlashicha, zamonaviy raqamli vositalar o‘quvchilarni faol ta’lim jarayoniga jalb etib, ularda muammoli vaziyatlarni hal qilish ko‘nikmasini shakllantiradi.

N. Muslimov kasbiy pedagogikaga oid tadqiqotlarida o‘qituvchilarning texnologik kompetensiyasi kreativ ta’limni tashkil etishda muhim omil ekanligini qayd etadi. Unga ko‘ra, pedagog innovatsion texnologiyalarni samarali qo‘llay olsagina o‘quvchilarda ijodiy tafakkur rivojlanadi.

Xorijiy tadqiqotchilar orasida J. Guilford kreativ fikrlash nazariyasining asoschilaridan biri hisoblanadi. Olim kreativlikni inson tafakkurining muhim ko‘rinishi sifatida baholab, divergent fikrlash tushunchasini ilmiy asoslagan. E. Torrance esa kreativ fikrlashni rivojlantirish bo‘yicha test va metodikalarni ishlab chiqqan.

UNESCO tomonidan ishlab chiqilgan tavsiyalarda generativ sun‘iy intellektdan ta’limda foydalanishda pedagogik nazorat, axborot xavfsizligi va etik me‘yorlarga rioya qilish zarurligi ta’kidlangan.

Tahlil qilingan ilmiy manbalar shuni ko‘rsatadiki, sun‘iy intellekt texnologiyalari boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishda katta pedagogik imkoniyatlarga ega. Biroq ushbu texnologiyalarni samarali qo‘llash uchun metodik ta’minotni takomillashtirish va o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish zarur.

Mazkur tadqiqotda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishda sun‘iy intellekt texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlarini aniqlash maqsadida ilmiy-pedagogik tadqiqot

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida kuzatish, qiyosiy tahlil, pedagogik tajriba hamda umumlashtirish metodlari qo‘llanildi.

Dastlab, kreativ fikrlash va sun’iy intellektga oid ilmiy-metodik adabiyotlar tahlil qilindi. Shuningdek, zamonaviy AI platformalari va interaktiv dasturlarning boshlang‘ich ta’limdagi imkoniyatlari o‘rganildi. Tadqiqot davomida boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining innovatsion texnologiyalardan foydalanish tajribalari ham tahlil qilindi.

Pedagogik tajriba jarayonida sun’iy intellekt asosidagi topshiriqlar, interaktiv mashqlar va kreativ faoliyatni rivojlantiruvchi elektron platformalardan foydalanildi. O‘quvchilarning darsdagi faolligi, mustaqil fikrlashi hamda ijodiy topshiriqlarni bajarish darajasi muntazam kuzatib borildi.

Tadqiqotda kompetensiyaviy yondashuv hamda shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim tamoyillariga asoslanildi. O‘quvchilarning kreativ fikrlashini baholashda muammoli vaziyatlarga yondashuvi, yangi g‘oyalarni ilgari surishi hamda mustaqil qaror qabul qilish ko‘nikmalari asosiy mezon sifatida olindi.

Olingan natijalar pedagogik jihatdan tahlil qilinib, sun’iy intellekt vositalarining kreativ fikrlashni rivojlantirishdagi samaradorligi bo‘yicha ilmiy xulosalar ishlab chiqildi.

Tadqiqot natijalari sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishda samarali vosita ekanligini ko‘rsatdi. AI asosidagi interaktiv topshiriqlar o‘quvchilarning darsga qiziqishini oshirib, ularni mustaqil izlanishga undadi.

Pedagogik tajriba davomida o‘quvchilar muammoli vaziyatlarga turli yechimlar taklif qilish, yangi g‘oyalarni ilgari surish hamda topshiriqlarni kreativ tarzda bajarishda faol ishtirok etdilar. Ayniqsa, sun’iy intellekt yordamida tashkil etilgan vizual va interaktiv mashqlar o‘quvchilarning tasavvurini kengaytirishga xizmat qildi.

Tahlillar natijasida AI vositalari orqali individual yondashuvni tashkil etish imkoniyati kengaygani aniqlandi. O‘quvchilarning bilim darajasiga mos topshiriqlar berilishi ularning o‘zlashtirish samaradorligini oshirdi. Shuningdek, o‘quvchilarning mustaqil ishlash ko‘nikmalari va mantiqiy fikrlash darajasida ijobiy o‘zgarishlar kuzatildi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Biroq tadqiqot davomida ayrim muammolar ham aniqlandi. Jumladan, ayrim o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasi yetarli emasligi hamda texnik imkoniyatlarning cheklanganligi AI texnologiyalaridan samarali foydalanishga to‘sqinlik qilmoqda.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari sun‘iy intellekt vositalari kreativ fikrlashni rivojlantirishda muhim pedagogik vosita ekanligini tasdiqladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, sun‘iy intellekt texnologiyalari boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishda muhim pedagogik imkoniyatlarga ega. Ayniqsa, AI asosidagi interaktiv topshiriqlar va raqamli platformalar o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini faollashtirib, ularning ijodiy yondashuvini rivojlantiradi.

Kreativ fikrlashni rivojlantirishda o‘quvchining erkin fikr bildirishi va yangi g‘oyalarni ilgari surishi muhim omil hisoblanadi. Sun‘iy intellekt vositalari esa o‘quvchilarga individual yondashuv asosida topshiriqlar taqdim etib, ularning qobiliyatlarini namoyon etishiga imkon yaratadi. Bu esa boshlang‘ich ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, AI texnologiyalaridan foydalanishda pedagogik nazoratning muhimligi aniqlandi. Chunki texnologiyalardan me‘yoridan ortiq foydalanish o‘quvchilarning mustaqil tafakkuriga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli o‘qituvchi sun‘iy intellekt vositalarini maqsadli va metodik jihatdan to‘g‘ri qo‘llashi zarur.

Tadqiqot davomida metodik ta’minot va texnik imkoniyatlar bilan bog‘liq muammolar ham kuzatildi. Ayniqsa, ayrim hududlarda internet sifati va texnik vositalarning yetarli emasligi AI texnologiyalaridan foydalanishni cheklamoqda. Bundan tashqari, o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirishga ehtiyoj mavjud.

Kelgusida boshlang‘ich ta’lim uchun milliy AI platformalarini yaratish, pedagoglarning innovatsion kompetensiyasini oshirish hamda xavfsiz raqamli ta’lim muhitini shakllantirish muhim vazifalardan biri bo‘lib qoladi.

Xulosa qilib aytganda, sun‘iy intellekt texnologiyalari boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishda samarali pedagogik vosita hisoblanadi. AI asosidagi interaktiv topshiriqlar o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarga kreativ yondashuvi hamda

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

ijodiy faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, mazkur texnologiyalarni samarali qo‘llash uchun metodik ta’minotni takomillashtirish, o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish hamda pedagogik nazoratni kuchaytirish zarur. Sun’iy intellekt vositalaridan maqsadli foydalanish boshlang‘ich ta’lim sifatini oshirish va zamonaviy kompetensiyalarga ega o‘quvchilarni tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. — Toshkent: Fan, 2019.
2. Ishmuhamedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: Iste’dod, 2020.
3. Muslimov N. Kasb ta’limi pedagogikasi. — Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
4. Azizxo‘jayeva N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. — Toshkent: TDPU, 2019.
5. Guilford J. The Nature of Human Intelligence. — New York: McGraw-Hill, 1967.
6. Torrance E. Torrance Tests of Creative Thinking. — Massachusetts: Personnel Press, 1974.